

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
35

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

ISSN 1231-3149

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2008

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Światowy rynek zbóż – *W. Łopaciuk*
- III. Polski rynek zbóż
 1. Krajowe zasoby – *W. Łopaciuk*
 2. Krajowe zużycie zbóż – *W. Łopaciuk, J. Drożdż, M. Krzemiński*
 3. Handel zagraniczny zbożami – *W. Łopaciuk, M. Krzemiński*
 4. Zapasy na koniec sezonu – *W. Łopaciuk*
 5. Interwencja na rynku zbóż – *M. Włodarczyk*
 6. Ceny zbóż na rynku krajowym – *W. Łopaciuk*
- IV. Aneks statystyczny

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0-prefiks-22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk

Zakład Badań Rynkowych
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50 54 551

mgr Jadwiga Drożdż

Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50 54 770

mgr Marcin Krzemiński

Zakład Badań Rynkowych
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50-54-551

mgr inż. Maria Włodarczyk

• Agencja Rynku Rolnego • Warszawa
Tel.: (022) 661 70 43

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 14.10.2008 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2009 r.

REASUMPCJA

Zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,1 mln ton i były zbliżone do ubiegłorocznych. Wielkość zbiorów, przy nieznacznie niższych średnich plonach (3,15 wobec 3,25 t/ha), wynikała ze zwiększenia arealu uprawy zbóż do 8,6 mln ha wobec 8,3 mln ha w ubiegłym roku.

W sezonie 2008/09 krajowa podaż zbóż zwiększyła się o 5,2%, a podaż całkowita, z powodu mniejszego importu, o blisko 1%. Krajowe zużycie zbóż może się zmniejszyć o 2,4% do 26,0 mln ton. Będzie to wynikało z ograniczenia zużycia paszowego (z 17,2 do 16,3 mln ton) oraz spożycia (z 5,3 do 5,2 mln ton). Wzrosnąć zużycie przemysłowe (z 1,4 do 1,7 mln ton). Zapasy na koniec sezonu mogą wzrosnąć do 2,9 mln ton wobec 2,2 mln ton w poprzednim sezonie.

W sezonie 2007/08, w porównaniu z poprzednim sezonem, ceny zbóż na krajowym rynku były o połowę wyższe, a ich poziom wiązał się ze wzrostem cen na europejskich i światowych rynkach. W sezonie 2008/09 powstaną spore nadwyżki i wzrosną zapasy, co będzie powodowało spadek cen. W tym samym kierunku będzie działać sytuacja na rynkach światowych.

W końcu 2008 r. ceny pszenicy mogą wynieść 530-560 zł/t, a średnie ceny żyta 420-450 zł/t, przy czym ceny ziarna paszowego będą znacznie niższe. W pierwszych

miesiącach 2009 r. możliwy wydaje się dalszy, umiarkowany wzrost cen, a w końcu sezonu niewielkie spadki. W czerwcu 2009 r. pszenica może kosztować średnio 550-590 zł/t, a żyto 460-500 zł/t. Aczkolwiek analiza ostatnich danych rynkowych pozwala przypuszczać, że poziom cen może być jeszcze niższy.

W sezonie 2007/08, pomimo dużego ograniczenia, import zbóż (2,1 mln ton) utrzymywał się na relatywnie wysokim poziomie, co wynikało z wysokich cen w kraju, szczególnie w drugiej połowie sezonu. Eksport, pomimo stosunkowo niskiej podaży krajowej, zmniejszył się tylko w niewielkim stopniu (1,1 mln ton). W sezonie 2008/09 przewiduje się dalsze ograniczenie importu zbóż do 0,9 mln ton oraz niewielki wzrost eksportu do 1,2 mln ton.

W sezonie 2007/08, z powodu niskiego stanu zapasów interwencyjnych, Komisja Europejska nie miała możliwości przeciwdziałania wzrostowi cen. W sezonie 2008/09, jak na razie, utrzymano wprowadzone wtedy regulacje mające na celu stabilizację sytuacji rynkowej (zawieszenie pobierania opłat celnych w imporcie ziarna zbóż, a w eksporcie wypłacania refundacji wywozowych, zniesienie obowiązku odłogowania).

W bieżącym sezonie nie będzie większych zmian w zasadach skupu interwencyjnego pszenicy i jęczmie-

nia. Zgodnie z wcześniejszymi uzgodnieniami, mniejszy będzie limit interwencyjnych zakupów kukurydzy (0,7 mln ton).

W Polsce w sezonie 2008/09 ceny rynkowe zbóż nadal będą przewyższały cenę interwencyjną. W związku z tym nie będzie podaży ziarna do skupu interwencyjnego. W niektórych krajach członkowskich rynkowe ceny kukurydzy powoli zbliżają się do poziomu cen interwencyjnych. Jeżeli ta tendencja będzie kontynuowana, może dojść do zakupów interwencyjnych.

Przemysłowe przemiały zbóż w 2007 r. zmalały do 3,7 mln ton. Wysoka była dynamika wzrostu produkcji trwałego pieczywa cukierniczego, a umiarkowana produkcji makaronu i wyrobów ciastkarskich. Obniżyła się produkcja mąk pszennych i żytnich oraz pieczywa świeżego.

W I półroczu 2008 r. obniżyła się rentowność zarówno pierwotnego, jak i wtórnego przetwórstwa zbóż (z wyjątkiem produkcji pieczywa cukierniczego). Bezpieczny stan finansowy mieli tylko producenci pasz i makaronu. W pozostałych działach tego przetwórstwa wartość aktywów obrotowych była zbyt niska dla zapewnienia terminowej realizacji zobowiązań krótkoterminowych.

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 prognoza	2007/08 = 100
Zapasy początkowe	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	725	2154	297,2
Areał uprawy	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8270	8532	103,2
Plony	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,27	3,17	97,0
Produkcja	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27040	27046	100,0
Import	2419	933	811	1077	1027	978	3502	2146	930	43,3
Ogółem zasoby	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28906	29910	30130	100,7
Zużycie krajowe:	25283	26531	27614	26141	25940	26792	27031	26691	26038	97,6
- spożycie	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5369	5270	5200	98,7
- wysiew	1932	1804	1757	1749	1779	1708	1719	1745	1761	100,9
- zużycie przemysłowe	931	1102	1161	1121	1181	1255	1340	1430	1680	117,5
- spasanie	15534	16430	17654	16513	15962	16885	17545	17170	16300	94,9
- straty i ubytki	1093	1403	1251	997	1255	1220	1058	1076	1098	102,0
Eksport	95	100	1200	141	992	1741	1151	1066	1170	109,7
Zapasy końcowe**	2563	3768	2603	743	4400	3690	725	2154	2921	135,6
Zapas/zużycie (%)	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	12,9	2,6	7,8	10,7	-

*) łącznie z kukurydzą, ale bez gryki i prosa

**) od sezonu 2004/05 łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy autorów.

SUMMARY

In 2008 cereal crops in Poland totalled at 27,1 million tons, which corresponded to the level recorded last year. Having slightly lower yields (3,15 t/ha versus 3,25 t/ha in 2007) the size of the crops resulted from increase of cereal area to 8,6 million ha versus 8,3 million ha last year.

Domestic supply in the 2008/09 season was 5,2% up on the previous season, while total supply due do anticipated lower imports is expected to increase by slight 1%. Domestic cereal use is forecast 2,4% down on the previous season at 26,0 million tons. The decline would reflect a reduction in feed uses to 16,3 million tons (17,2 million tons in 2007/08) and consumption (5,2 versus 5,3 million tons). Industrial uses is expected to increase from 1,4 to 1,7 million tons. Carryover stocks are then to increase to 2,9 million tons versus 2,2 million ton at the end of the 2007/08 season.

Cereal prices on the domestic market in the 2007/08 season averaged 50% above the level observed in the previous season, which was strongly linked to the increase of cereal prices in Europe and on overseas markets. In the 2008/09 season Polish market will be featured with surpluses and growing stocks, which would crease a downward pressure on the prices. Downward shift in the prices would be supported with certain improvement in the situation on the international markets.

In December 2007 wheat prices are forecast to range from PLN 530 and 560 per tone. The prices of rye are likely to range from PLN 420 to 450 per tone. In the first months of 2008 a moderate increase in the prices is expected and then a slight decline at the end of the season. Thus wheat and rye prices in June 2009 are forecast between PLN 550-590 and 460-500 per tone respectively. Although taking into consideration recent market developments the prices can be even lower than above forecast.

Despite a considerable reduction, cereal import in the 2007/08 season (to 2,1 million tons) were relatively high, which reflected very high prices on the domestic market, particularly in the season half of the season. On the other hand there was only slight decline in exports (to 1,1 million tons), irrespectively of low domestic supply. A further reduction in imports (to 0,9 million tons) and some increase in exports (to 1,2 million tons) are forecast for the 2008/09 season.

In the 2007/8 season the European Commission (EC) had no possibilities to prevent cereal prices from excessive increases because of low intervention stocks. Measures implemented by then in order to stabilise the markets (suspension of import duties and export refunds, zero set-aside rate) reminded in force so far in the current season.

Regarding the intervention system no major changes are scheduled for the 2008/09 season. According to previous settings the upper limit of intervention procurement for maize will reduced to 0,7 million tons.

In the 2008/09 season cereal prices in Poland will be significantly above the intervention prices. Therefore the market players will not be interested in grain deliveries to intervention elevators. However cereal prices in certain EU countries are gradually going down close to the intervention prices. If such trend is continued there will be certain supply of grain to intervention.

Cereal millings in 2007 declined to 3,7 million tons. High growth rate was observed in the production of preserved bakery products while the growth rate of production of regular past and cookies was rather moderate. A decline was observed in the production of flour and traditional bread.

In the first half of 2008 the profitability of primary as well as secondary cereal processing declined (except of bakery production). Only feed mixers and pasta producers showed a safe financial condition. Regarding other branches of cereal processing the value of working capital was not high enough to cover short term liabilities.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09 forecast	2007/08 = 100
Opening stocks	3255	2563	3768	2603	743	4400	3690	725	2154	297,2
Area sown	8752	8765	8258	8126	8326	8256	8294	8270	8532	103,2
Yield	2,54	3,07	3,25	2,87	3,55	3,25	2,62	3,27	3,17	97,0
Crops	22267	26902	26838	23347	29561	26846	21714	27040	27046	100,0
Imports	2419	933	811	1077	1027	978	3502	2146	930	43,3
Total supply	27942	30398	31417	27026	31331	32224	28906	29910	30130	100,7
Domestic use	25283	26531	27614	26141	25940	26792	27031	26691	26038	97,6
- food	5793	5793	5792	5762	5763	5724	5369	5270	5200	98,7
- seeds	1932	1804	1757	1749	1779	1708	1719	1745	1761	100,9
- industrial uses	931	1102	1161	1121	1181	1255	1340	1430	1680	117,5
- feed	15534	16430	17654	16513	15962	16885	17545	17170	16300	94,9
- wastes and losses	1093	1403	1251	997	1255	1220	1058	1076	1098	102,0
Exports	95	100	1200	141	992	1741	1151	1066	1170	109,7
Carryover stocks**	2563	3768	2603	743	4400	3690	725	2154	2921	135,6
Stocks/use ratio (%)	10,1	14,1	9,0	2,8	16,3	12,9	2,6	7,8	10,7	-

**) including maize (corn) but excluding buckwheat and millet*

****) including intervention stocks from 2004/05 onwards*

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek ziemniaka (34) • listopad 2008,
2. Rynek rzepaku (34) • listopad 2008,
3. Rynek owoców i warzyw (33) • listopad 2008,
4. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (28) • grudzień 2008,
5. Popyt na żywność (9) • grudzień 2008,
6. Rynek cukru (34) • grudzień 2008,
7. Rynek ryb (10) • grudzień 2008,
8. Rynek ziemi rolniczej (11) • grudzień 2008,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (35) • marzec 2009,
10. Rynek pasz (25) • kwiecień 2009,
11. Rynek mleka (36) • kwiecień 2009,
12. Rynek drobiu i jaj (35) • maj 2009,
13. Rynek mięsa (36) • maj 2009,
14. Rynek zbóż (36) • czerwiec 2009.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2008 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>